

סוף דבר

כיהודים המקפידים ומדקדקים על קלה כבחמורה, עלינו להיחלץ חושים, להתנער מהרגילות ומהשאנונות בנושא הביגוד הכשר, ולפקוח עיניים ולב מרגיש, לבדוק כל בגד העולה על גופינו האם הוא כשר בתכלית, לידע ולהיוודע לכל המכשלות העלולות לעלות בבגדים הבאים לרשותנו.

הנתונים והעובדות מוכיחים שבמקרים רבים לאין ספור אי אפשר לסמוך על השערות וחצאי שמועות, בדיקות חובבניות או מדגמיות ותווי היצרנים, כי בנפשנו הדבר.

החל מהיום נבחן כל בגד שאנו רוכשים, נברר היטב, כמו בכשרות המאכלים וכמו ביתר דקדוקי התורה והמצוות, עד שנדע אל נכון שהבגד נקי משעטנז.

נרכוש בגדים אך ורק בגדים הזוכים להשגחה צמודה בשטח כלאי הבגדים, או שנמסור את הבגדים שרכשנו למעבדות ולאנשי מקצוע שמוסמכים ע"י בית הדין הארצי לענייני שעטנז כמומחים בתחום, ושיראתם קודמת לידיעותיהם וחכמתם בתחום.

והקב"ה יערה עלינו רוח ממרום, לזכות ללבוש בגדי ישע, לראות ה' בטוב ה' כל הימים.

אוצר החכמה

הבגדים החייבים והפטורים מבדיקת שעטנז

אזניות לחימום האזנים:	אין מצוי שעטנז.
אפודות וסוודרים לגברים:	כשנשוי מ - 100% אקרילן או פוליאסטר אין צריך בדיקה, ואף כשיש בהם צמר - אין מצוי שעטנז. אבל סוודרים המכילים צמר עם ריקמה או קישוטים וכדומה - יש מקום לבדוק.
אפודות וסוודרים לנשים:	כשהאפודה עשויה מ- 100% אקרילן או כותנה - אין צריך בדיקה. כשמכילה צמר או פשתן יכול להיות בה שעטנז, ובמיוחד כשיש עליה ריקמה או אפליקציה, או כשכתוב על התווית: "סיבים אחרים" (O.F. באנגלית) וראוי לבדוק.
בגדים מרוסיה ומזרח ארופה:	מכילים הרבה צמר ופשתן, וכל בגד או אריג שמקורו במזרח אירופה - ראוי לבדוק. בגדים המורכבים מכמה חלקים - חובה לבדוק.
בדים ואריגים:	מצוי מאד בחנויות שאריות בדים ללא תווית המפרטת ממה עשוי הבד, וקשה לסמוך בזה על מוכרי הבדים, כיון שלרוב הם עצמם אינם יודעים מה מכיל הבד באמת ורצוי לבדוק, ובפרט כשרוצים לתפור עם הבד צמר או פשתן . מצוי לפעמים שהבד עצמו מכיל צמר ופשתן. כמו כן יש בדי צמר ששזורים בהם חוטי פשתן רק בפסי הסיזמת שבצידי הבד, או בדי פישתן עם סיזמת צמר.
בלייזר:	צריך בדיקה, גם כשהז'קט או המכנסים נבדקו ואין בהם שעטנז.
"בעקישע" עם ביטנה:	עלולים להמצא בחלקים הפנימיים - צמר עם פשתן, אף כשהבד החיצוני עשוי ממשי או בד סינטטי, ומומלץ לבדוק. (ובפרט כשנתפר ע"י חייט פרטי).
"בעקישע" ללא ביטנה:	אין מצוי שעטנז.
גובלנים:	מצוי שהבסיס פשתן ולפעמים משתמשים בחוטי צמר, ולכן כשרוצה להשתמש בהם לכרית או מפה - ראוי לבדוק, אבל לתמונה - אין צורך בבדיקה.
גרביים:	אין מצוי שעטנז, גם בגרבי צמר.
יילנות:	בדי יילנות עבים הנראים כפשתן - יכולים להכיל צמר ופשתן, ויש מקום לבדוק. יילנות דקים או תחרה, אינם צריכים בדיקה.
זקטים:	חייבים בדיקה של כל החלקים, הן של גברים והן של נשים, הן מהארץ והן מחו"ל (גם כשהבד החיצון 100% סינטטי, יכול להיות שעטנז בחלקי המילוי וראוי לבדוק).
חגורות עור:	אין מצוי שעטנז.
חוטי תפירה:	חוטים שתופרים בהם במכונה, בדרך כלל אינם פשתן. חוטים חזקים שאינם סינטטים, רצוי לוודא שאין בהם פשתן.
חולצות כותנה ופוליאסטר:	אין מצוי שעטנז.
חולצות של נשים או ילדים:	כשנשויית מכותנה או פוליאסטר אין צריך בדיקה. כשמכילות צמר או פשתן ראוי לבדוק, וכן הבד עצמו יכול להיות שעטנז. כמו כן לקרות כי ימצא שעטנז בבד - בצווארון, בחפתים, או בקישוטים ובאפליקציות.

חליפות גברים או נשים:	א. כשיש בחליפה צמר או פשתן - חובה לבדוק, כיון שיש בהן שכיחות גבוהה של שעטנז, הן מתוצרת הארץ והן מתוצרת חו"ל. ב. חליפות שהבד החיצוני סינטטי, כמו ויסקוזה וכדו' - ראוי לבדוק כיון שלפעמים יש שעטנז בחלקי המילוי. ג. יש למסור לבדיקה את כל חלקי החליפה - ז'קט, ווסט, מכנסים, חצאית וכו'. ד. גם בחנויות שעשו "בדיקת מדגם" ונמצאו נקיות משעטנז, נמצא שעטנז פעמים רבות, ואין לסמוך על בדיקה שכזו. גם אצל חייטים ומוכרים יראי שמים, נמצא שעטנז בשוגג.
חלקי בית:	חלקי צמר יכולים להכיל פשתן בחגורה או בסרטי הקישוט, וראוי לבדוק.
חצאיות:	כשיש בה צמר - הבד עצמו יכול להיות שעטנז, וכן יכול להמצא שעטנז - בביטנה, בחיזוקים, בחפתים, בחגורה, בלולאות, בחוטי הכפתורים ועוד, וראוי לבדוק. חצאית סנטטית - פטורה מבדיקה.
טליתות:	כשעשויות צמר או כותנה, אין מצוי פשתן. בעטרות קלועות מכסף של טליתות, נמצא בעבר שהחוט הבסיסי היה פשתן.
כובעי פרווה:	בעיקר ממזרח ארפה, מצוי מאד שעטנז - וחובה לבדוק.
כובעי קסקט:	מצוי הרבה שעטנז, גם מתוצרת הארץ - וראוי לבדוק.
כורסאות, ספות וכסאות:	כשבד הריפוד מצמר - צריך בדיקה, כי לעיתים חוט התפירה עשוי פשתן. כשבד הריפוד סינטטי או כותנה, אין מצוי שעטנז. רב הספות שיוצרו בישראל לפני 1980 (תש"מ) - מכילות שעטנז.
כיפות:	אין מצוי שעטנז. אה"ח 1234567
כפפות:	נדר שיש שעטנז. כפפות עבודת יד או יוקרתיות, או כשכתוב שמכילות "סיבים אחרים" יש לשאול במעבדה.
כתפיות:	אין מצוי שעטנז.
לבנים:	אין מצוי שעטנז.
מגבות:	אין מצוי שעטנז.
מגבעות לבד:	המגבעות השחורות הרגילות, עשויות מצמר ארנבות ואין מצוי בהם שעטנז. יש מגבעות זולות העשויות מצמר רחלים, ובמקרים נדירים - יש בהם חוט פשתן.
מגפיים:	הסוג היקר יותר - הביטנה לפעמים צמר, והתפירה או המילוי עלולים להיות מפשתן, וראוי לבדוק. מגפיים זולות ללא תפירות - אין מצוי שעטנז.
מזרונים:	אין מצוי כיום שעטנז במזרונים, בארץ ישראל.
מכנסיים:	כשמכילות צמר או פשתן - ראוי לבדוק. (גם כשהדקט נבדק ונמצא כשר). כשהבד החיצון אינו מכיל צמר או פשתן אין צריך לבדוק. מכנסי ג'ינס - אין מצוי שעטנז.
מעילי גשם:	כשהבד החיצון צמר - חובה לבדוק. כשהבד החיצוני והביטנה אינם צמר - אין מצוי שעטנז.
מעילי "דובון":	כשהמילוי והביטנה פוליאסטר, אין מצוי שעטנז.
מעילי חורף:	מצוי מאד שעטנז - וחובה לבדוק, הן של גברים והן של נשים, הן קצרים והן ארוכים.
מעילי פרווה:	יכולה להיות ביטנה או חיזוקים מצמר ופשתן, וחובה לבדוק.
נעלי בית:	כשעשויים מצמר או פשתן ראוי לבדוק.
סוודרים:	ראה אפודות.
סריגים:	סריגי אקרילן אין מצוי שעטנז. סריגי צמר, ראה "אפודות".
עניבות:	הביטנה לפעמים עשויה מצמר. ולכן - עניבה מפשתן או מצמר, ראוי לבדוק. כשהבד מחוספס - יכול להיות בה פשתן גם כשעשויה מפוליאסטר בעיקרה, וראוי לבדוק. עניבה ממי או סינטטית - בדרך כלל אין מצוי שעטנז, אבל יש חברות ידועות שמכניסות בהם שעטנז, וכדאי לברר במעבדות.
פילמות:	אין מצוי שעטנז.
שטיחים:	שכיח שהתחתית או החיזוקים פשתן, ולכן שטיחים מצמר - חובה לבדוק (ובפרט שטיחים ממזרח אירופה, או "שטיח פרסי"). כשאינם מצמר אין צורך לבדוק.
שכמיה:	יכולה להכיל שעטנז בכד או בביטנה, וראוי לבדוק.
שמיכות:	סתם שמיכות צמר - אין מצוי שעטנז. כשעשויות מצמר ממוחזר או מסיבים מעורבים, וכן שמיכות עבודת יד מהשוק הערבי - ראוי לבדוק.
שקי שינה:	לפעמים יש מילוי של בלאי בגדים.
תיקי בד:	אין מצוי שעטנז.
תיקונים:	גם בגד שנבדק בעבר ולא היה בו שעטנז, מכל מקום כשנמסר לתיקון, או להחלפת ביטנה וכדומה, יש לבדוקו שוב כדי לוודא שהחייט (אפילו שהוא דתי) לא הכניס בבגד (אפי' בשגגה) שעטנז. חייטים רבים משתמשים לתיקונים בשאריות בדים וחיזוקים מפשתן, ולפעמים גם תופרים כפתורים בחוטי פשתן.

הטבלה באדיבות בית ההוראה המרכזי שע"י מכון ירושלים לדיינות